

l'atenció el fet que diga que són molts els qui no volen acomplir el llegat dels difunts; açò suposa, doncs, que moltes vegades els familiars d'un difunt que ha deixat una part dels seus béns a l'Església, es resisteix a dur a terme la voluntat del difunt, naturalment en benefici propi. I és evident que aquest problema és d'especial interès per al bisbe Paholac. De totes maneres, aquest problema no degué ser força greu, o potser tingué una solució immediata, perquè el bisbe no imposà cap pena als acusats.

Hi apareixen un parell de casos de concubinatge i, en ambdós, es troba l'amonestació corresponent, com també el penediment espontani.

Els negocis amb usura eren, així mateix, cosa habitual aleshores, i el nostre poble no n'era una excepció, tot i que també els inculpats manifestaven el seu penediment immediat.

En la societat medieval, eren també molt freqüents la bruixeria, els conjurs, etc., especialment entre les dones. Maria Enego hi és acusada de conjuradora al nostre poble, però -como en tots els casos que recull la visita pastoral en tots els pobles- el problema se soluciona amb el jurament de la persona acusada que no tornarà a realitzar tals pràctiques, sense que hi haja cap pena especial.

Com a cas curiós, podem esmentar el de la dona de Pere d'Abella -Maria-, la qual sembla que té motius més que suficients per a no viure amb el seu marit.

Així doncs, exposem a continuació la transcripció llatina de la visita a les Coves de Vinromà i la traducció corresponent.

TRANSCRIPCIÓ COVES

Die dominica, IX.º kalendas decembris.

Petrus de Ferreret, iustitia, Blasco Serra, Domingo Segura,

iurati. Petrus d'Olesa, Domingo Segarra, Raimundus Constantí, Arnaldus d'Olesa, iurati et interrogati super primo articulo dixerunt quod sic. Super III.º dixerunt quod non. Super V.º dixerunt quod expenduntur in usus ecclesie. Super VI.º, VII.º, VIII.º dixerunt quod sic. Super IX.º dixerunt quod sic. Super X.º dixerunt quod vicarius est blasphemus dicendo quadam die que *malgrat n'aguès Sanct Pere de Roma*. Super XI.º dixerunt quod vicarius ludit ad graescam in abbatia et est publicus aleator in platea. Super aliis nesciunt contrarium.

Contra laycos

Super primo dixerunt quod Periconus Serra tenuit publice concubinam et Petrus Montroyg similiter suscepit filium a quadam muliere. Tamen non tenet eam publice. Super II.º dixerunt quod Bernardus Thomàs duxit uxorem quadam nomine Na Phença a Fadrell de qua suspicatur quod habeat alium virum. Super III.º dixerunt quod uxor Petri d'Abella non cohabitavit viro culpa tamen mariti. Super IIII.º dixerunt quod Antonius Gener et Dominicus d'Abella, Dominicus Duran et Petrus Montroyg, mutuant XI per XII ad ludum et Guillelmus Serra, Matheus Gener, qui moratur cum Guillelmo Petri, mutuant et vendunt et emunt aliqua mercimonia. Super V.º dixerunt quod Maria Enego est coniuratrix et Domingo Brenero ivit ad devinum. Super IX.º dixerunt quod sunt plures qui nolunt solvere legata defunctorum.

Contra clericos

Dominicus Porquet, rector ecclesie de Les Coves, interrogatus certis capitulis dixit super VI.º quod ecclesia patitur defectum in libris qui non sunt consuetudines Dertusenses. Super VIII.º dixit quod vicarius est aleator.